

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 33. Gravissimorum Doctorum sententià est, quòd ad recipiendum
gratiæ augmentum, ultra statium gratiæ, usque adeò requiratur in homine
utente ratione, devotio actualis, vel virtualis, ut sine ea ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

CAPUT XXXIII.

talis aliquando confert per accidens, sive ex secundaria Christi institutione, dum scilicet cum devotione percipitur ab eo qui est in peccato mortali, cuius conscientiam & affectum non habet, sed de eo est imperfecte contritus. Ita expressit S. Thomas 3. p. q. 79. a. 3. in corp. *Hoc Sacramentum operatur remissionem peccati, perceptum ab eo qui est in peccato mortali, cuius conscientiam & affectum non habet.* Et hoc modo ibidem ad 1. explicat quod in dicta Collecta petimus, *petimus ut hoc Sacramentum sit ablutio scelerum, quorum conscientiam non habemus, secundum illud Psal. 18. Ab occultis meis lava me Domine.* Vide l. 1. c. 27. ubi hac de re pluribus actum.

407 Porro ad effectus jam enumeratos ceteri facile reducuntur, qui in sacris Literis, vel apud Patres, vel in sacro Missae Officio solent Eucharistiae tribui. Cujusmodi sunt spiritualis pinguedo, cordis castimonia, in ipsum etiam appetitum sensitivum diffusa, semen immortalitatis, beataque resurrectionis, in corpus derivatum, perseverantia finalis, beatitudo sempiterna.

408 Neque verò Sacramentum hoc in solam animam digne suscipientis operatur, sed & aliqui effectus ipsius ad ipsum quoque corpus sese extendunt, teste Cyrillo nostro Alexandrino ubi supra, dicente: *Christus enim existens in nobis sicut sevientem in nostris membris carnis legem.* Unde Zachar. 9. Sacramentum hoc vocatur *vinum germinans virginis.* Quamvis enim corpus non sit immediatum subiectum gratiae, ex anima tamen redundat effectus gratiae ad corpus. Et hoc sensu hujus Sacramenti pia frequentatio stimulum carnis retundit, & legem membrorum enervat, sive (ut Catechismus Romanus ait) *carnis libidinem cohibet ac reprimis.* Dum enim *charitatem igne animos magis incendit, concupiscentiae ardorem refingit necesse est.* Augmentum quippe & nutrimentum charitatis diminutio est cupiditatis, ut Augustinus ait q. 36. inter 83.

409 Denique *siquis vestram* (inquit Mellissus Doctor ferm. in cena Dom.) *non tam saepe modo, nec tam acerbo sentit iracundia motus, invidia, luxuria, aut ceterorum hujusmodi, gratias agit corpori & sanguini Domini: quoniam virtus Sacramenti operatur in eo.* Et, ut Cyrillus ait ibidem, *perturbationes mortificat.*

410 Quo autem instanti conferantur laudati effectus, nemo novit, nisi qui efficit. Ante sumpcionem non conferri, Doctores conveniunt. Valde probabile est tunc conferri, quando manducatur, sive trajicitur ab ore in stomachum. Infundata verò quorundam opinio est, quamvis Christus sub speciebus praesens est in corpore communicantis, tamen nova & nova gratiae augmenta conferri, nisi forte qui sumpsit, toto illo tempore se magis ac magis disponat, & ratione majoris devotionis aliquid novae gratiae ab ipso fonte gratiae in se existente recipiat. Quando enim causa efficiens est, subiectumque dispositum, in instanti totum suum producit effectum. Neque ex eo quod gratia promissa sit manducantibus, sequitur novam & novam gratiam dari toto tempore, quod Christus manducatus est in manducante. Alias majorem hostiam manducans, ceteris paribus, majorem reciperet gratiam. Cujus nullum est fundamentum.

411 Nec divinus cibus noster in hoc similis est corporali. Quia corporalis non nutrit quando sumitur, sed quando digeritur, & ad hoc necessaria est mora praecedens & concomitans. Eucharistia verò tunc nutrit cum sumitur, quia effectus ipsius spiritualis est, & instantaneus.

Gravissimum Doctorum sententia est, quod ad recipiendum gratiae augmentum, ultra statum gratiae, usque adeo requiratur in homine utente ratione, devotio actualis, vel virtualis, ut sine ea accedentes, licet a peccato mortali sint immunes, si tamen accedant cum peccatis venialibus, in ipsa Communionis commissis, tantaque tepiditate & languore, ut ut actualis & virtualis devotio totaliter impediatur, nullum ex sacrosanctae Eucharistiae perceptione gratiae augmentum consequantur.

I Ta enim S. Thomas in 4. dist. 12. q. 2. a. 1. 412 in respons. ad 3. quast. hisce verbis: *Dicendum quod omnis perfectio acquirenda impeditur per remissionem propriae dispositionis. Sicut autem dispositiones materiales se habent ad perfectionem formae, ita actus se habent ad perfectionem finis. Unde cum hoc Sacramentum perficiat conjugendo finem, ad hoc quod effectum suum plene habeat in sumente, oportet quod ad sit actualis devotio. Et quia interdum absque mortali peccato actualis devotio impeditur potest (cum distractiones varie ipsam impediunt, & peccata venialia virtutum actus tollant) absque peccato mortali potest effectus hujus Sacramenti impediti; ita quod aliquis augmentum gratiae non consequatur: nec tamen reatum peccati mortalis incurrat, sed forte reatum venialis peccati, ex eo quod imparatus accedit.*

At (inquit Natalis Alexander Th. Dogm. & Mor. to. 3. c. 3. proposit. 8.) sententiam hanc S. Doctor retractavit 3. p. q. 79. a. 8. ubi dicit, quod effectus hujus Sacramenti non solum est adeptio habitualis gratiae, vel charitatis, sed etiam quaedam reflectio spiritualis dulcedinis: quae quidem impeditur, si aliquis accedat ad hoc Sacramentum per peccata venialia mente distractus; non autem tollitur augmentum habitualis gratiae & charitatis. Verum hic locus facile conciliatur cum priori, dicendo quod articulo illo octavo sanctus Doctor non loquatur de venialibus, devotionem actualem & virtuales ex toto, sed ex parte dumtaxat impediensibus. Maxime cum eadem 3. p. q. 80. a. 10. devotionem actualem vel virtuales exigit in sumente. Dicit enim quod *in sumente requiritur, ut cum magna devotione & reverentia ad hoc Sacramentum accedat.*

Angelicæ doctrinae ex 4. sentent. distinct. 12. 414 subscribit S. Bonaventura ibidem p. 2. a. 1. q. 1. Dicit enim quod hoc Sacramentum efficaciam non habet, nisi in digne accedente. Digne autem accedere in hoc consistit, quod homo se preparat sicut debet. *Tantum enim Sacramentum recipere, sicut recipitur alius cibus, non est congruum, nec fructuosum. Et quia in hoc Sacramento praesens est divina Majestas, & summa exprimitur charitas, ideo debet recipi cum honore & devotione. Ad hoc ergo quod Sacramentum hoc habeat in aliquo efficaciam, primo oportet cibum istum ab aliis discernere per fidem. Secundo hospitium preparare per sui ipsius preparationem. Tercio in hospitium preparatum recipere cum honore & devotione. Hoc enim important Apostoli verba: "non dijudicans corpus Domini." Unde concludit quod *vir justus spiritualiter non manducat, quando distrahitur per cogitationes extrinsecas, sed tunc quando movetur actus fidei & charitatis: quia tunc spiritualiter masticat & incorporat. Et ideo si negligit, non reportat effectum.* Nec soli Doctores Angelicus & Seraphicus sic docent, sed & utriusque Magister Alexander de Ales, celeberrimus Avila n. 487. exhiben-*

R

430
 dus, Cajetanus, Paludanus, Sylvester, Nugnus, & ipsos referens Contentonus to. 8. disert. 4. c. 1. specul. 3. Franciscus de Gener, Episcopus Vafionensis, Theol. Mor. to. 3. tr. 4. c. 11, Merbeckius Sum. Chrif. p. 3. q. 7. & feqq. Neesen de Eucharist. tr. 4. q. 5. Boudart Manual. Theol. to. 5. tr. 3. §. 9. q. 6. Huyghens in fuis Observationibus de Eucharist. c. 14. n. 18. faventque à Societ. Salazar contra abufus frequentior. Commun. c. 7. §. 1. & cap. 8. §. 7. & cap. 13. §. 3. Perlunus facri Convivii dift. 2. c. 6. Suffrenius Anni Chrifiani p. 3. c. 9. §. 7. ubi fic: *Quifquis corpus Chrifii cum peccato venidit, & citra preparationem accipit, hand dubie irreverenter accipit, & juxta S. Anselmum, indignam profectò Communionem, tamenfi levena & venialem, facit, id est non admittit peccatum lethale.* Iftis omnibus accedit illuminatiffimus Doctòr Taulerus ferm. 4. festi facratiff. Sacram. dicens, quòd multi cum venialibus culpis tepide accedunt, & ideo nihil reportant gratia. Quippe quia, ob multa magnaque ipforum impedimenta, nullus patet accessus, sicque vani, dissoluti, inanes, frigidis perseverant; nec aliquem referant fructum; imò deficiunt potius.

415 Nec deunt rationes, quibus hæc sententia suaderi potest. Prima est quia Chrifus hoc Sacramentum instituit per modum spiritualis cibi & potus, qui ut nutrit, corroborat, augeat, debet spiritualiter masticari & incorporari per devotionem fufcipientis, sicut cibus & potus materialis per actionem vitalem fumentis. Ad id namque significandum SS. Patres magnam passim devotionem in communicante requirunt, & tepidos hac in re graviter redargunt, velut indignos qui participant huic Sacramento, in quo præsens est divina Mæstas, & summa exprimitur ipsius erga hominem charitas. Enimverò si non decet ad sacras ulla functions quemquam accedere, nisi sanctè; certè quò magis sanctitas & divinitas calefct hujus Sacramenti viro Chrifiano comperta est, eo diligentius curare ille debet, ne absque magna reverentia & sanctitate ad id percipiendum accedat, inquit Tridentinum sess. 13. c. 7. Taliter verò non accedit, imò irreverenter accedit, qui tepide & absque ulla devotione accedit; indignus proinde cui tantus hospes benedicat, suæque visitationis fructum impendat; quemadmodum indignus esset omni favore & beneficio Principis, qui ipsum in domum suam absque ulla reverentia exciperet.

416 Secunda ratio est quia ad percipiendum fructum hujus Sacramenti, non sufficit illud sacramentaliter, sed oportet & spiritualiter fumere. Tridentinum verò ibidem c. 8. explicans quâ ratione spiritualiter fumatur, dicit id fieri *fide vivâ, quæ per dilectionem operatur.* Unde S. Bonaventura in Breviluquio p. 6. c. 9. dicit quòd *ut quis dignè accedat, oportet quòd spiritualiter comedat, ut sic Chrifium per recordationem fidei masticeat, & per devotionem amoris suscipiat.* Et in non habentibus quidem usum rationis sufficit habitu spiritualiter comedere, five per charitatem habitualement; secus in usum illum habentibus. Quia Tridentinum in verbis proximè relatis charitatem operantem, seu actualement vel virtualement requirit, dum requirit *fidem vivam, quæ per dilectionem operatur.*

417 Tertia ratio: sicut gratia, sic gratiæ augmentum hominibus ratione utentibus nunquam infunditur absque ipsorum dispositione & cooperatione, seu pio motu liberi arbitrii ipsorum, uti post S. Thomam docet Tridentinum sess. 6. c. 7. his verbis: *Justitiam in nobis recipientes, unusquisque suam, secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, secundum propriam cujusque dispositionem & cooperationem.* Quod sicut verum est de prima gratiæ infusione, verum est & de illius augmento: utpote quod eadem proportio-

naliter dispositiones requirit, quas prima infusio; sicut enim habitus absque voluntatis conatu non acquiritur, ita nec augetur; & sicut forma sine proportionatis dispositionibus primò non producit, ita nec intenditur, &c.

Quarta ratio: divinitimæ Eucharistiæ perceptio 418 est osculum, quo caelestis Sponsus dignatur animam fideliem, ingrediturque ad intima pectoris ipsius. Atqui dignus non est osculo divinitimæ Sponsi, qui dignus non est ipsius familiaritate. Quâ profectò dignus non est, qui ad ipsum absque ulla devotione languidus & tepidus irreverenter accedit. Dignè ergo non accedit. Solutus verò dignè accedens percipit fructum ipsius.

Quinta ratio: quantò quis majori cum devotione accedit, tantò ampliore fructum ipsius percipit; tantò etiam minore, quantò minori cum devotione. Nullum ergo fructum percipit, si nulla cum devotione accedat. Si enim defectu devotionis, etiam intra limites peccati venialis, tantò magis impedit fructum, quantò est major; non apparet quomodo fructum totaliter non impediatur, si devotionem totaliter auferat.

Sexta ratio est Cajetani 3. p. q. 79. *Si qualibet sumptione Eucharistiæ (etiamfi nullus interior charitatis actus, ob mentis distractionem, interveniat) augetur gratia, infirmorum penè Sacerdotum, quos credimus verè in gratia celebrare, charitas habitualis jam esset major intensivè, quàm credi rationabile sit: cum tanta multitudo (id est tantum augmentum) charitatis in tanta Sacerdotum multitudine otiosa pareat. Quoniam nec extra apparent, nec intus de se restantur, nec ipsi experientur effectus ullos tantæ charitatis. Et tamen certum est quòd sicut amor Dei non est otiosus, sed operatur magna si est; ita tam magna augmentatio amoris Dei non est otiosa, sed operatur tantò majora, quantò major ipsa est. Neque enim charitas habitualis in adultis otiosa magis esse potest, quàm habitus avaritiæ, luxuriæ, ambitionis, &c. sed datâ opportunitate in actus sibi proportionatos profilit; aliàs esse non præsumitur, uti docent sancti Patres. Cùm igitur nihil simile appareat in tot illis Sacerdotibus à tot annis quotidie vel ferè quotidie celebrantibus, credibile non est, nec præsumendum, gratiam in singulis celebrationibus, in gratia factis, in illis auctam esse. Si enim gratiæ, ac per consequens charitatis aliarumque virtutum infularum augmentum in quavis Communionem accepissent, aliquod istius augmenti vestigium, seu effectus, post tot Communionum millia, non posset non apparere. Et ipsi non posset non experiri longè majorem inclinationem ad actus charitatis, aliarumque illarum virtutum, quàm in principio. At ipsi contrarium in seipsis experiantur.*

Hæc rationibus accedit divina visio, quam extatica Virgo S. Maria Magdalena de Pazzi habuisse refertur 4. p. vitæ c. 13. ubi sic: *Vidit in raptu Ordines Religiosos, significatos per multas semitas, ornatas arboribus & vitibus, & in eis vidit aliquos Religiosos pasce ovibus; & eos esse, qui magno cum fervore & gustu sumunt Eucharistiæ, & magnum inde fructum percipiunt. Alios vidit evellere vitas, & earum loco plantare spinas; & hos esse, qui communicant casu, cum exiguo, imò nullo gustu, & NULLUM FRUCTUM CAPIUNT: quia Jesus transiit per illos, & non subsistit in eis. Ideò tales non producant in Religione aliud quàm spinas peccatorum.*

Atque ex ipsis multi sese existimant esse in statu gratiæ, & via salutis, cum non sint, uti to. 1. lib. 10. pluribus demonstravi. Timeant ergo Religiosi & sæculares Sacerdotes, timeant & Laici, quorum illi ex quotidiana, isti ex octidua Communionem aded parum, imò nihil proficere vi-

dentur in spiritu. Unde hoc?

Respondet Georgius de Rhodéz disp. 1. de Euch. 3. sect. 1. §. 3. his verbis: "Hic mihi sanè, ut verum fatear, vix quidquam occurrit, quod dici posse putem. Non enim satisfaciis argumento, si dicas, habitus supernaturales non dare facilitatem, nec excludere habitus vitiorum, nec mortificare passiones: quia ut hoc verum sit, auxilia tamen gratiæ tam copiosa, quæ recipiuntur ex tanta frequentia Sacramenti, omnino debellarent omnes vitiorum habitus."

Respondeo ergo tria. Primum, multos sibi blandiri sæpè, dum existimant se immunes esse à peccatis mortalibus, quibus tamen pleni sunt. Secundum, illos minimam gratiæ partem accipere in Eucharistia; & aliunde per distractiones, & vitam tepidam obtinere illa auxilia gratiæ quæ, propter habitus malos intensissimos, illis prorsus inutilia sunt. Tertium, illos in peccatam tepiditatis insensibiles fieri ad divina, & propter contemptum levium peccatorum incidere in peccata gravia, per quæ Sacramento-rum omnis efficacia enervatur. Hactenus Theologus ille Societatis, certè non Rigorista. Cujus secunda ratio potius probat nullam, quam minimam ab ipsis gratiam recipi. Si enim vita tepida ipsorum obruit illa auxilia gratiæ, illaque inutilia reddit, profectò & impedit ne recipiantur, ne in vanum recipiantur. Prima ratio confirmat ea quæ dixi tomo illo. l. 1. c. 10. p. 1. cap. 23. Accedit etiam hinc omnibus doctrina Sanctorum cap. 35. & 36. proferenda.

CAPUT XXXIV.

Contrariis argumentis obviatur.

411 **O**bjicies 1°. argumenta superiori capite deducta nimis probant, eum utique qui inde vorè accedit, in devotione veniali, peccare mortaliter. Tum quia indignè accedit, adedque iudicium sibi manducat & bibit. Tum quia sciens & volens effectum hujus Sacramenti totaliter impedit, sive illi obicem ponit. Vix autem concipi potest quòd aliquis effectum hujus Sacramenti sciens & volens in se totaliter impediatur, & mortaliter non peccet.

Respondeo negando antecedens. Quia licet hoc sensu iudicium sibi manducat & bibit, quòd se privet augmento gratiæ, adedque iudicium sibi manducat privationis augmenti gratiæ; sibi tamen non manducat iudicium eternæ condemnationis, sicut ille qui in statu peccati mortalis accedit. Nec mortaliter peccat, qui effectui Sacramenti obicem ponit peccati venialis, sed qui ei obicem ponit peccati mortalis. Quia peccatum veniale per se sive ex natura sua non est obex augmenti gratiæ (cum per se equè comparabile sit cum augmento gratiæ, quam cum gratia ipsa) sed ex institutione Christi, qui licet ad dignam fructuosamque Eucharistiæ perceptionem sub gravi peccato exigat immunitatem à mortali peccato; ob fragilitatem hominum solum sub veniali exigit immunitatem à veniali, devotionem impediens. Quomodo etiam solum sub veniali prohibet relationem Communionis ad finem venialiter malum, v. g. ad finem vanæ gloriæ, tamen sub mortali prohibeat relationem ipsius ad finem mortaliter malum.

Quamvis ergo peccati mortalis reus sit, quisquis Sacramentum frustrat effectum, per id quod per se est obex ipsius: secus si ipsum frustrat effectum, per id quod per se non est obex ipsius, sed solum est defectus dispositionis ex divina institutione sub veniali requisita in reverentiam hujus

Tom. III.

Sacramenti. Nec verò dubium, à Deo Sacramentum hoc sic institui potuisse, ut deficiente ejusmodi dispositione Sacramentum hoc non produceret ad gratiæ augmentum. Sic verò instituisse, probant argumenta superiori capite deducta.

Objicies 2°. ægrotus tantò magis recurrere debet ad medicum, quantò magis se fenferit ægrotum. Frigidus etiam ac tepidus, tantò magis accedere debet ad ignem, quantò magis friget & aiget. At Christus in Eucharistia medicus noster est, ignis est. Omni ergo fructu non frustrat ægrotos ad se recurrentes, nec omni calore frigidus & tepidus ad se accedentes.

Respondeo totum esse verum, dummodò recursum & accessum ille cum debita fiat reverentia & devotione: sine qua si omnis ægrotus, tepidus & frigidus tantò magis Eucharistiæ suscipere deberet, quantò magis infirmus, tepidus & frigidus; tantò magis eam suscipere deberet, quantò magis peccator & indignus. Quod dixit quidem impius Lutherus, sed dicere non potest pius Catholicus.

Objicies 3°. Concilium Tridentinum sess. 13. c. 7. explicans verba Apostoli, *probat autem seipsum homo*, probationem istam consistere declarat in eo quòd nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiæ accedere debeat. Igitur aliam probationem Tridentinum ad dignam fructuosamque Communionem non requirit nisi statum gratiæ.

Istud est præcipuum adversæ partis argumentum, sed ruinosum, & in præcipitium ducens: utpote super quo nescio quæ paradoxa, absurdaque confectaria nonnulli Casuistæ non superadificaverunt.

Primò namque Molina in *Instruct. Sacerd. c. 6. §. 1.* Confessarii (inquit) invitare debent peccatores quoscumque ad communicandum semel in hebdomada, à qua arcendus est nullus, quamlibet magnus peccator, dummodò se disponat. Imò ad id est exhortandus: neque enim peccata magna, neque in ea relapsus ipsos prohibere possunt. Item: si veniret ad me peccator, totus onustus peccatis, ipsumque viderem penitentem, seseque emendare proponentem, ipsi consulerem singulis Dominicis communicare. Et sequenti sabbatho, si rediret ad me cum totidem peccatis, ipsumque viderem contritum cum intentione se emendandi, adhuc magis animos ipsi adjicerem ad singulis hebdomadis communicandum. Et si per plures hebdomadas in eadem flagitia relaberetur, hortarer ipsum ad frequentem Communionem.

Secundò, qui ex humana fragilitate semel in mente labuntur in mortale peccatum, liberè communicare possunt bis aut ter in hebdomada; imò sæpius ratione occurrentis solemnitatis, indulgentiæ, &c. Marcus à S. Francisco in præfat. libri, cui titulus: *Aurifodina, sive Mine d'or, &c.*

Tertio, qui ex eadem fragilitate semel aut bis in hebdomada sedantur mortali crimine, possunt equidem semel in hebdomada communicare. Idem ibidem n. 15.

Quarto, Tridentinum sess. 13. c. 7. manifestè docet, ad dignam Communionem solum requiri statum gratiæ. Ibidem p. 4. c. 9. n. 13.

Quinto, satis probabile est, ne venialiter quidem peccare eum, qui conscius plurium peccatorum venialium, absque prævio de eis dolore communicat, dummodò in eis actu non complacat. Gobat de Sacram. tract. 4. casu 15. n. 217. referens Tannerum, Valentiam, Rhodéz, &c.

Sextò, ne quidem venialiter peccat in divini- mum Sacramentum, qui illud accipit cum voluntaria distractione Joannes Sancius in select. disput. 23.

R 2